

Se adresseliste

Saksbehandler.: Maria L. Seivåg
e-post: fmnomse@fylkesmannen.no
Tlf: 75531605
Vår ref: 2016/1646
Deres ref:
Vår dato: 10.11.2016
Deres dato:
Arkivkode: 542.0

Revidert felles tilbakemelding og oppsummering etter brevkontroll av fôrforbruk og avløpsrensing for landbasert akvakultur i Nordland 2010 - 2015

Fylkesmannen i Nordland viser til brevkontroll datert 19.7.2016. Kontrollen gjaldt fôrforbruk og etterlevelse av eventuelle rensekrav i perioden 2010-2015. De fleste virksomheter leverte svar innen fristen 31.8.2016. Den 12.10.2016 hadde Fylkesmannen mottatt skriftlige svar som dekket alle lokaliteter bortsett fra én. For lokalitet Nymoen er tall basert på et foreløpig, muntlig svar som Fylkesmannen mottok den 21.10.2016.

Felles tilbakemelding og oppsummering gikk opprinnelig ut 24.10.2016 med en kommentarfrist på 14 dager. Fylkesmannen har mottatt tilbakemeldinger vedrørende lokaliteter Innhavet og Bjerka, der vi har funnet å kunne redigere avvik 1 for førstnevnte lokalitet. Vi har også oppdaget at Mo Industripark ved en inkurie ikke var inkludert i avvik 3 i opprinnelig rapport. Dette er å anse som en endelig oppsummering fra brevkontrollen.

Under overskriften «Konklusjon og videre oppfølging» kan hver enkelt bedrift lese seg frem til hvilken oppfølging som kreves for hver av lokalitetene der det er påvist avvik. Merk at frist for redegjørelse for lokaliteter med avvik 1 og 2 er forlenget.

Brevkontrollen omfattet i utgangspunktet 46 lokaliteter. Noen lokaliteter – som tilhører samme selskap og som ligger på samme fysiske sted – er slått sammen til én i rapporteringen. Dette skyldes at disse lokalitetene driftes som én. Én lokalitet (Alterosen) hadde et så lavt fôrforbruk (< 1000 kg/år) at den ble ekskludert fra kontrollen. Seks lokaliteter har ikke hatt produksjon i perioden 2010-2015 (Bogen, Forsan, Galten, Lovund Smolt, Reppen og Øren).

Det videre innholdet i brevet omfatter de resterende 37 lokaliteter som var omfattet av kontrollen.

Avvik avdekket i brevkontrollen kan i hovedsak deles inn i tre kategorier:

- 1) Brudd på maksimalt fôrforbruk
- 2) Utilstrekkelig oversikt over eget fôrforbruk
- 3) Brudd på krav om avløpsrensing

Avvik 1: Brudd på maksimalt fôrforbruk fastsatt i utslippstillatelse

Tretten lokaliteter har hatt maksimalt fôrforbruk som overstiger rammen i tillatelsen i ett eller flere år i perioden 2010-2015. Se oversikt i tabell 1.

Av de tretten lokalitetene med brudd på rammen i utslippstillatelsen har sju lokaliteter ett eller flere år med et forbruk på >125 % av tillatt fôrforbruk. To av disse lokalitetene har tilfeller med > 150 % av tillatt fôrforbruk. Lokalitet Mølnerodden skiller seg ut ved at fôrforbruket har vært > 125 % av tillatt forbruk de siste fem årene, og > 150 % i fire av disse. De fire største enkeltbruddene på maksimalt fôrforbruk, målt som prosent av tillatt forbruk, ble gjort på denne lokaliteten. Silver Seed AS, som driver lokalitet Mølnerodden, vurderes anmeldt for forholdet.

To lokaliteter (Nyksund og Steppan) har i hele eller deler av perioden 2010-2015 hatt eldre utslippstillatelser der maksimalt fôrforbruk ikke har vært en del av rammen. Fôrforbruket har imidlertid langt overskredet det nivå som ble indikert i søknad da tillatelse ble gitt sent på 1980-tallet. Vi har valgt å ikke inkludere disse lokalitetene i dette avviket. Lokalitet Steppan fikk en oppdatert utslippstillatelse i 2014, og Fylkesmannen vil følge opp lokalitet Nyksund i etterkant av denne kontrollen.

Tabell 1. Lokaliteter der maksimalt fôrforbruk ikke er overholdt sett opp mot gjeldende utslippstillatelse i de enkelte produksjonsårene. Brudd på over 50 % av gjeldende tillatelse er markert med fet skrift.

*Maksimalt fôrforbruk er ikke fastsatt i utslippstillatelse gjeldende for dette året.

Lokalitet	Selskap	Forbruk som prosent av tillatt fôrforbruk					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Framnes	Framnessmolt AS	102,0	129,4	138,2	86,8	82,8	99,3
Holmvåg	Cermaq Norway AS	120,5	152,4	122,0	150,5	94,4	106,3
Hopen		76,9	102,4	74,6	100,8	91,2	95,4
Nordneset		72,8	123,7	111,8	102,5	103,8	103,7
Hustad-stranda	Lødingen Fisk AS	60,3	112,2	97,8	133,9	103,5	89,0
Innhavet	Smolten AS	100,3	113,4	105,7	107,2	117,6	15,1
Mo Industripark	Ranfjord Fiskeprodukter AS	89,2	99,6	93,3	109,7	96,0	101,5
Mølnerodden	Silver Seed AS	105,2	160,6	187,6	175,0	156,5	132,3
Nusfjord	Smolten AS	60,2	110,5	102,0	96,5	130,1	83,0
Saglifossen	Bindalssmolt AS	*	98,5	103,2	95,7	101,9	106,5
Trollbukta	Sisomar AS	125,6	81,1	87,4	107,5	121,7	37,7
Fugllielva	Hongset Røye	94,0	80,4	Mangler	70,2	74,4	110,4
Elvenesstrand	Elvenesstrand Smolt AS	98,4	110,8	126,2	113,8	132,3	110,8

Avvik 2: Utilstrekkelig oversikt over eget fôrforbruk

For ni lokaliteter ble det levert tall for fôrforbruk som viser en utilstrekkelig oversikt over utføring. Se tabell 2. Fylkesmannen har vært i kontakt med enkelte av de aktuelle selskapene, som har oppgitt at de mener å ikke være i stand til å føre fôrforbruk ned til hele kilo (slik vi etterspurte). I stedet har de kun ført opp fôrinnkjøp for det aktuelle året. For lokalitet Unkervatn er det heller ikke ført oversikt over fôrinnkjøp. Innleverte tall er bedriftens anslag.

Maksimalt årlig fôrforbruk er rammen som Fylkesmannen setter i utslippstillatelser til landbasert akvakultur. Det er derfor uakseptabelt at flere selskap ikke har oversikt over eget fôrforbruk. Fylkesmannen har merket seg at flere av de åtte lokalitetene er små eller har spesiell drift, f. eks. forskning (Mørkvedbukta S) og laksekultivering (Bjerka). Dette er imidlertid ikke grunnlag for å unnlate å føre fôrforbruk, blant annet fordi flere av lokalitetene samtidig ligger i begrensede resipienter.

Tabell 2. Oppgitt fôrforbruk for lokaliteter der nøyaktighet anses å være utilstrekkelig. *År uten produksjon på lokaliteten.

Lokalitet	Selskap	Oppgitt fôrforbruk (kg)					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bjerka	Statkraft Energi AS	8 000	8 500	8 000	8 500	8 000	9 000
Elvenesstrand	Elvenesstrand Smolt AS	64 000	72 000	82 000	74 000	86 000	72 000
Mørkvedbukta S	Mørkvedbukta AS	*	60 000	240 000	*	*	1 000
Nyksund	Elvenesstrand Eiendom AS	32 000	36 000	41 000	37 000	43 000	37 000
Sæterstad Gård	Sæterstad Gård AS	5 000	5 000	6 000	5 000	6 000	7 000
Unkervatn	Miljøkraft Hattfjelldal AS	2 000	3 000	4 000	5 000	5 000	3 000
Åmøya (Skaret)	Nordland Akva AS	58 200	105 400	296 100	298 950	517 100	196 350
Husby	Tomma Steinbit AS	5 000	5 000	5 000	3 500	2 500	1 500
Nymoan	Nymoan Røyeoppdrett	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Avvik 3: Brudd på krav om avløpsrensing

Fem lokaliteter har utslippstillatelse med gjeldende rensekrav som de aktuelle selskapene ikke overholdt – eller hadde søkt om dispensasjon fra – i tidsrommet som brevkontrollen omfatter. Se tabell 3 for detaljer.

Tabell 3. Lokalteter som ikke oppfyller fastsatte rensekrav.

Lokalitet	Selskap	Utslippstillatelse med rensekrav	Formulering rensekrav
Bjerka	Statkraft Genbank Bjerka	9.6.2005	Filter på 0,1 mm på avløp til én av hallene
Innhavet	Smolten AS	23.6.2015	50 % reduksjon av SS, 20 % reduksjon av organisk stoff
Unkervatn	Miljøkraft Hattfjelldal As	27.4.2001	Partikkelseparasjon der slam ledes til tett gjødselkum
Åmøya (Skaret)	Nordland Akva AS	26.5.2014	50 % reduksjon av SS, 20 % reduksjon av organisk stoff
Mo Industripark	Ranfjord Fiskeprodukter AS	17.2.1994 og 19.5.1998	Rense bunnstrøm fra kar gjennom filter minimum 0,1 mm

Disse bruddene anses som alvorlige, men Fylkesmannen har vurdert hvert enkelt tilfelle og kommet frem til at vi ikke vil anmelde de fem aktuelle selskapene. Dette skyldes spesifikke forhold i hver enkelt sak samt at løsninger for slamhåndtering har vært lite tilgjengelig frem til de siste par årene. Vi vil imidlertid gjøre det klart at eventuelle fremtidige brudd på krav om rensing vil bli håndtert strengt, og at hver av de aktuelle sakene vil bli fulgt opp i etterkant av dette tilsynet for å sørge for at krav og vilkår overholdes. Nedenfor følger en kort kommentar til hver enkelt sak.

Lokalitet Åmøya (Skaret): Nordland Akva AS opplyser at de på tidspunkt for brevkontroll var i prosess med å finne en god renseløsning, og at bygg for slambehandling blir reist nå i høst. De har i etterkant av brevkontrollen levert en fremdriftsplan der anlegget skal være klar til bruk senest 1.7.2017. Det er kritikkverdig at Nordland Akva AS ikke har søkt dispensasjon eller kontaktet Fylkesmannen. Når vi likevel ikke anmelder forholdet er det vektlagt at fôrforbruket i den aktuelle perioden samtidig har vært vesentlig lavere enn rammen i utslippstillatelsen.

Lokalitet Bjerka fikk krav om rensing for over ti år siden, noe som er skjerpene. Når Fylkesmannen har kommet frem til at vi likevel ikke vil anmelde Statkraft Genbank Bjerka, er det vektlagt at fôrforbruket har lagt langt under maksimalt fôrforbruk på 35 tonn (se tabell 2). Fylkesmannen har også tatt i betraktning at dette er et laksekultiveringsanlegg (ikke kommersiell drift). I september var Fylkesmannen på tilsyn på lokaliteten, og dette avviket vil følges opp i den sammenheng.

Lokalitet Innhavet har krav om rensing som inntrådte da Smolten AS tok utslippstillatelse datert 23.6.2015 i bruk. Det var ikke søkt dispensasjon da Fylkesmannen var på tilsyn i mars 2016, noe som er kritikkverdig. Fylkesmannen har etter tilsynet varslet tvangsmulkt dersom rensing ikke er på plass innen 31.12.2016.

Lokalitet Unkervatn har en komplisert forhistorie slik den ble skildret i svar på brevkontroll. I 2010 gikk daværende eier (Arctic Charr AS) konkurs. Helgeland Sparebank ba på dette tidspunktet Knut Kastnes, som driver røyelokalitet Sæterstad Gård, om å føre opp og slakte ut fisken som sto i anlegget. Dette pågikk frem til høsten 2015. Miljøkraft Hattfjelldal AS kjøpte anlegget for et par år siden, og anlegget skal etter planen overtas av Frikult AS ved årsskiftet. Utføringen har i perioden 2010-2015 vært lav sammenliknet med tillatelsens ramme på 47 tonn/år, selv om man tar høyde for at fôrforbruket er oppgitt svært grovt siden det er anslått etter hukommelsen.

Mo Industripark rommer flere enkeltlokaliteter for landbasert akvakultur, men disse drives per i dag som én lokalitet fra to bygg på industriparken. Tilknyttet denne driften er tre utslippstillatelser fra 1994, 1998 og 2004, hvorav de to førstnevnte (tilsvarende omtrent halvparten av årlig produksjon) har rensekrav. Det er skjerpene at krav om rensing har forelagt i svært lang tid. Når vi har valgt å ikke anmelde forholdet er det vektlagt at tillatelsene med rensekrav – gitt til tidligere eiere – henviser til et eksisterende renseanlegg som etter sigende aldri fantes. Det foregår per i dag en prosess for å sammenfatte driften på én lokalitet og én utslippstillatelse, samtidig som renseanlegg skal etableres på lokaliteten.

Konklusjon og videre oppfølging

Fylkesmannen konstaterer at 21 av 37 lokaliteter har hatt ett eller flere brudd på rammene i sin(e) utslippstillatelse(r) i perioden 2010-2015. Dette tallet er nedslående. Resultatet indikerer at det er uklarheter rundt krav som Fylkesmannen setter i utslippstillatelse. Vi vil på generelt grunnlag presisere følgende:

- Alle grenser, herunder maksimalt fôrforbruk, er absolutte med mindre annet er avtalt.
- Det forventes at fôrforbruk føres ned til nærmeste kilo.
- Rensekrav gjelder fra den dato Fylkesmannens utslippstillatelse er gyldig, dersom ikke annet er opplyst. Hvis bedriften mener at dette ikke er praktisk mulig å gjennomføre, skal det søkes dispensasjon innen kort tid etter at vedtaket er gjort gyldig. Vi vil også vise til at bedriftene har hatt klageadgang på utslippstillatelsene dersom det har vært uenighet om vilkår om rensing av avløp.

For lokaliteter som har avvik 1 (tabell 1) skal selskapene innen **13.12.2016** levere en redegjørelse for hvordan det skal sikres at maksimalt fôrforbruk overholdes i fremtiden. Redegjørelsen skal inkludere estimert fôrforbruk for produksjonsåret 2016.

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

For lokaliteter som har avvik 2 (tabell 2) skal selskapene innen **13.12.2016** levere en redegjørelse for hvordan de kan føre fôrforbruk slik at det oppfyller ovennevnte krav til nøyaktighet. Det forventes i utgangspunktet at dette er på plass innen 1.1.2017. Dersom det er praktiske utfordringer med å gjennomføre denne endringen må selskapet gjøre nærmere rede for dette og oppgi en dato for når korrekt føring av fôrforbruk skal være på plass.

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

For lokaliteter som har avvik 3 (tabell 3) vil det være særskilt oppfølging i hver enkelt sak, se beskrivelse tidligere i dokumentet.

Fylkesmannen vil for øvrig gjøre bedriftene oppmerksom på at en oversikt over forskrifter til forurensningsloven er lagt ut på internett under følgende adresse: www.miljodirektoratet.no under regelverk, se også eller www.regelhjelp.no for oversikt. Papirversjon av forskriftene kan fås ved henvendelse til Fylkesmannen.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Maria L. Seivåg
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

ADRESSELISTE OG LOKALITETSOVERSIKT

Selskap	Adresse	Lokalitet(er)
Aminor AS v/Willy Sandaa	willy@aminor.as	Æsvika I
Aquavisning AS v/Tor Anders Elvegård	tae@nordlaks.no	Alterosen
Arctic Cleanerfish AS v/Dag Hansen	dag.hansen@arctic-cleanerfish.no	Meøypollen
Bindalssmolt AS Signar Berg-Hansen	signar@sinkaberg-hansen.no	Saglifossen
Nymoer Røyeoppdrett v/Bjarne Johnsen	8647 Bleikvasslia	Nymoer
Cermaq Norway AS v/Marit Holmvaag Hansen	marit.hansen@cermaq.com	Forsan, Holmvåg, Hopen og Nordneset (Dypingen)
Elvenesstrand Eiendom AS v/Trond Lassesen	elvenesstrand@gmail.com	Nyksund
Elvenesstrand Smolt AS v/Trond Lassese	elvenesstrand@gmail.com	Elvenesstrand
Framnessmolt AS v/Ivar Solberg	ivar@framnessmolt.no	Brenna og Framnes
Grytåga Settefisk AS v/Per Kristian Nordøy	per@ecomarin.com	Grytåga
Helgeland Kraft AS v/Tor-Erik Pedersen	tor.pedersen@helgelandkraft.no	Åselva/Leirfjord kultiveringsanlegg
Helgeland Smolt AS v/Tor Arne Gransjøen	tor.arne@ssmolt.no	Reppen
Hongset Røye v/Odd Hagen	odd@hongsetfisk.info	Fugllielva
Letsea AS v/Vebjørn Ulvang	vebjorn@letsea.no	Bjørnsøya
Lødingen Fisk AS v/Gunnar Ellingsen	post@lodfisk.no	Hustadstranda
Marine Harvest Norway AS v/Anders J. Fjellheim	anders.fjellheim@marineharvest.com	Tosbotn og Glomfjord I, II og III
Meløy VGS Inndyr v/Knut-Erik Svendsen	knusve@vgs.nfk.no	Øya
Miljøkraft Hattfjelldal AS v/Tore Rafdal	tore.rafdal@miljokraft-nordland.no kopi: geitogfisk@gmail.com	Unkervatn
Mørkvedbukta AS v/Erik Tryggestad	erik.tryggestad@arcticsg.com	Mørkvedbukta S
Nordland Akva AS v/Per Jørgen Haugan	per@nordlandakva.no	Åmøya (Skaret)
Nordland Rensefisk AS v/Lars J. Ulvan	ljulvan@gmail.com	Naustholmen Ø og Lovund Smolt
Nordnorsk Stamfisk AS v/Truls Theting	truls.theting@aquagen.no	Bogen
Polarfisk AS v/Anker Bergli	post@polarfisk.com	Øren
Ranfjord Fiskeprodukter AS v/Bjørn Myklebust	bjorn.myklebust@ranfjord.no	Mo Industripark
Salten Smolt AS v/Børge Andreassen	borge@saltensmolt.no	Breivika og Steppan (Vikelva)
Sigerfjord Fisk AS	tg@sigerfjordfisk.no	Fiskefjord I og Fiskfjorden III

v/Trond Geir Reinsnes		
Silver Seed AS v/Aino Ellingsen	aino@ellingsen.no	Mølnarodden
Sisomar AS v/Jon Meisfjord	jon.meisfjord@sisomar.no	Trollbukta
Smolten AS v/Øivind Skjevling	firmapost@smolten.no	Innhavet, Mastermovika II (Mørsvik) og Nusfjord
Statkraft Genbank Bjerka v/Otto Jonny Derås	ottojonny.deras@statkraft.com	Bjerka
Sundsfjord Smolt AS v/Tor Arne Gransjøen	tor.arne@ssmolt.no	Sundsfjord
Sæterstad Gård AS v/Knut Kastnes	geitogfisk@gmail.com	Sæterstad Gård
Sømna Settefisk AS v/Gunder Strømberg	gstromberg@online.no	Galten
Tomma Rensefisk AS v/Runar Fjellgaard	runar@fjellgaard.net	Husby